

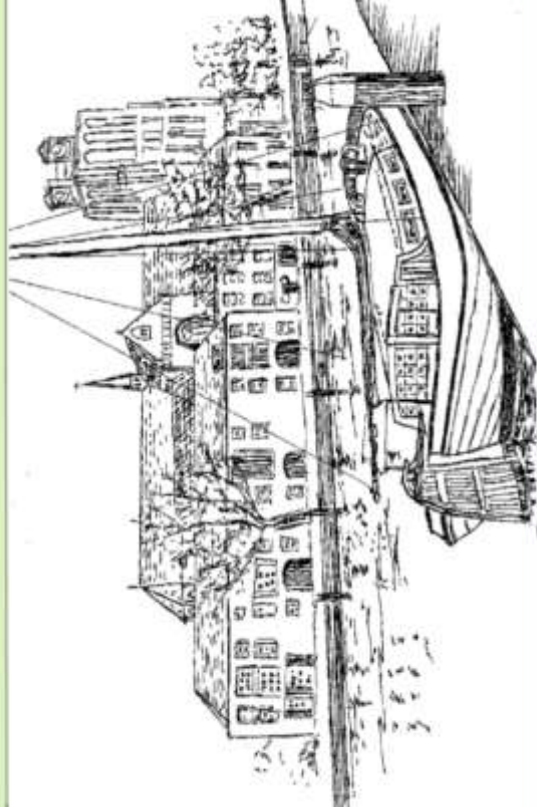
Deel 11

Vestzakwandelgids

€ 3,50

Wandelaar.nl

Drechtsteden

7 Mooie wandelingen

Duidelijke topografische kaarten

Heldere beschrijving

Wandelpunten

7 DORDRECHT – NIEUWE DORDTSCH E BIESBOSCH

Navigatieadres Dordrecht, Noorderelsweg 6 A

Afstand 13,5 km

Bezienswaardig Wat je treft is wat je ziet.

Knooppunten

81>82>88>34>35>98>36>37>99>58>57>59>57>89>83>82>81

We beginnen bij knooppunt 81, dit bevindt zich op de hoek van de parkeerplaats bij het pad dat naar Paviljoen De Viersprong gaat. We gaan de Noorderelsweg op. Hier is iets opmerkelijks aan de hand. In mijn wandel naïviteit meen ik dat ‘els’ verwijst naar de els als boom, maar als je de kaart wat nader bestudeert dan is er een Noorder-, Midden- en Zuider Els. Dat doet dus vermoeden dat een Els ook een watergang is. Maar welke encyclopedie je er ook op naslaat, een uitleg in die richting vind je niet. Misschien moeten we voor de oorsprong terug naar de insectenwereld. Er zijn insecten die gangen graven, zo’n gang noemt men een mijn en de dwarsverbindingen van zo’n mijn noemt men een Els. En als je het zo bekijkt dan is het best aannemelijk dat een Els hier de betekenis heeft van dwarsverbinding. Toch mooi: voor we goed en wel op pad zijn is het etymologisch probleem opgelost. We kunnen met een gerust hart de Noorderelsweg op. Anything else?

Dordrecht

Dordtsche Biesbosch - K2

We lopen nu in Polder De Biesbosch. De omvang, structuur en indeling is nog vergelijkbaar met hoe deze zich in de vorige eeuw heeft ontwikkeld. Rond 1900 ontstonden de plannen om een deel van de Biesbosch verder in te polderen. Het zoetwatergetijdengebied bestond uit kreken, gorzen en grienden. In 1924 werd de Vereniging de Biesbosch opgericht met als doel de inpoldering uit te voeren als werkvoorzieningsproject. Het gebied werd omdijkt en in 1926 begon de aanleg van wegen en het geschikt maken van de grond voor landbouw. De polder waterde op natuurlijke wijze af

door een sluis via de hoofdkreken, zoals de Noorderels, de Middenels en het Kwalgat. De kavels werden verpacht aan boeren uit de omgeving. Er kwamen karakteristieke huizen en boerderijen. De huizen kregen namen als Het Bergsche Veld, Luctor et Emergo, De Maeshoeve en Bij den Peppel. De meeste boerderijen en woningen uit de ontginningstijd zijn onder architectuur gebouwd en staan er nog steeds. De Vereniging de Biesbosch was niet alleen ontwikkelaar, maar speelde ook welstandscommissie, de ingediende ontwerpen kregen niet altijd de goedkeuring van de Vereniging en soms moest een ontwerp worden aangepast. En zo is het plezierig wandelen over de Noorderelsweg, we lopen langs een staalkaart van de plattelandsbouwstijl van pak weg een eeuw geleden.

Onderweg komen we langs de Stoopbank, ook een monument. Het is een verhoging in het polderlandschap, een heuvel met een stenen trap en zitbanken. Een plek met uitzicht. Het monument is geplaatst in 1928 nadat onder het bestuur van 'armendokter' en wethouder voor de SDAP Theodoor Stoop (1861-1931) de polder De Biesbosch was omdijkt. Theodoor Stoop was niet alleen een gewaardeerd huisarts, maar ook een gerespecteerd politicus. Dat hij toetreedt tot de SDAP en dus met zijn voorname achtergrond kiest voor sociaal-democratische beginselen en voor het lot van de arbeiders, en daar ook zijn vermogen voor inzet, is bijzonder.

Vanaf de heuvel kijken we uit over polderlandschap waarin blokverkaveling en rechte wegen samengaan met grillige Biesbosch kreken. In de Structuurvisie van de provincie Zuid-Holland uit 2010 is Polder de Biesbosch aangeduid als een 'kroonjuweel' binnen de Dordtse Biesbosch. "Het kan verkeren' Kroonjuweel of niet, er is inmiddels veel veranderd in de polder.

We komen langs Hoeve 't Kerkje, een intrigerende naam, een kerk op deze eenzame plaats ligt niet direct voor de hand. Dat blijkt ook zo te zijn. Maar de hoeve staat op de plek van een oude griendkeet die dezelfde naam droeg. De griendkeet had boogramen, daarom werd hij ludiek 't Kerkje genoemd. Na de inpoldering kwam op die plek een huis dat ook de naam 't Kerkje kreeg.

Halverwege de wandeling komen we bij de Nieuwe Merwede, het kanaal is gegraven om het water van de Waal sneller af te kunnen voeren. Voor dat de Nieuwe-Merwede er kwam vloeide het water weg via een netwerk van rivierarmen, kreken en killen. Maar bij hoge waterstanden of bij ijsgang waren dijkdoorbraken en overstromingen het gevolg. Toen in 1861 de stoombaggermolen verscheen, kon er voor het eerst serieus een begin worden gemaakt met het verbeteren van de waterhuishouding. Technische doorbraken en de daarmee gepaard gaande ontwikkeling zou in de dertien volgende jaren, van grote invloed zijn op het uiterlijk van De Biesbosch. En in 1874 was er met vijf stoombaggermolens een kanaal dwars door De Biesbosch gegraven dat het water afdoende zou kunnen afvoeren. De Nieuwe Merwede was een feit en De Biesbosch was opgedeeld in een Brabants en een Dordts gedeelte. En zo lopen we dus aan de Dordtsche kant van de

opgesplitste Biesbosch.

Zittend op een basaltblok aan spiegelglad water op een mooie zomerdag komen beelden op van een eindeloze wandelvakantie in het Zweeds merengebied. We koken ons potje na een lange wandeldag en genieten van de rust, maar nee, dit is Dordt, dit is 'gewoon' dicht bij huis.

*Hier schieten woorden te kort,
en wordt
een mens dichter,
dichter bij Dordt.*

Langs de Merwede lopen veel paden, maar verdwalen kun je er niet, het ligt ingeklemd tussen de rivier en de dijk. Dat maakt het alleen maar avontuurlijker. En als dan ook nog een stam met knaagsporen van een bever langs het pad gevonden wordt, dan wordt het helemaal spannend. Met ingehouden adem, gedempte stem en voorzichtige tred vervolgen we onze weg over het ongewisse pad.

Met droog weer zijn de paden goed

begaanbaar, maar in regenachtige tijden moet je met laarzen door smeūige modder. En soms, in winterse periodes met hoog water, dan kom je er helemaal niet door.

Dit gebied is vooral zo mooi door de grote afwisseling in het landschap: authentieke akkers, oerbosachtige wilgengrienden, kris-kras omgevallen bomen, oevers met rietvelden, strandjes langs de rivier, kreekjes. Ook voor kinderen is het een feest: strandjes en omgevallen bomen, klauteren en klimmen.

Aan het eind van het Biesbosch gedeelte komen we bij de Zuidhaven, vandaar lopen we rond het Zuidplaatje. Hier ervaren we de weidsheid van het rivierenland, bij een strandje kun je zwemmen en 'aan het eind van de wereld' rusten we even uit op een bankje en kijken uit over het moerasachtige vogelgebied van de Tongplaat.

En, hé, wat vliegt daar? Cirkelt daar een zeearend hoog in de lucht? Of is de wens de vader van de gedachte?